

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ОСНОВА СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Аналіз дослідження сучасного стану інноваційно-інвестиційного розвитку в Україні свідчить про те, що інновації виступають найважливішим фактором формування національної конкурентоспроможності, тому ця проблема набуває особливої актуальності.

Питання інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України висвітлюються в працях В.М. Геєця, Л.І. Федулової, М.П. Денисенка, О.І. Гордуновського, І.В. Юхновського, Н.Є. Скоробогатого, Н.І. Чухрая та інших.

Але економічне відродження нашої держави потребує подальшого аналізу інноваційно-інвестиційного процесу з метою формування ефективної системи взаємовідносин між наукою, державою і регіонами в аспекті виявлення чинників формування сприятливого інвестиційного клімату та забезпечення економічної безпеки країни, під якою мається на увазі такий стан економічного середовища у державі, що «...стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності і поглиблення спеціалізації національної економіки...» [5].

Важливість налагодження механізму інноваційно-інвестиційного розвитку в умовах трансформації економіки посилюється з розширенням сфер інвестування та деякими змінами у структурі економіки. В той же час сама структурна перебудова вимагає додат-

кових інвестицій, що може бути забезпечено лише при умові ефективної інвестиційної політики.

Отже, інвестиційна політика ні в якому разі не розглядається як ізольований процес, тому що інвестиційна стратегія – це сукупність ринкового, державного та інноваційно-інвестиційного партнерства, а без забезпечення належного рівня інноваційно-інвестиційної стратегії неможлива інвестиційна політика держави.

У якості основних принципів інноваційно-інвестиційної політики виступають:

- створення передумов інноваційно-інвестиційного розвитку шляхом державної підтримки освіти, науки та техніки, забезпечення взаємодії науки та бізнесу, міжнародної науково-технологічної кооперації трансферту технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;
- забезпечення сприятливих умов для нарощення інвестицій в інноваційні сфери шляхом оптимізації податкової, кредитної та митної політики;
- формування нормативно-правового, організаційного та інституційного супроводу інноваційно-інвестиційної діяльності за активного бюджетного сприяння;
- створення партнерських умов у сфері спільного інвестування розвитку інновацій міжнародним і вітчизняним бізнесом та державою [1, с. 35].

Додержання принципів інвестиційної політики створює інвестиційну привабливість України, індекс якої розраховується за методом розрахунку середнього арифметичного значення п'яти компонентів, оцінених за п'ятибальною системою: загальна оцінка інвестиційного клімату, динаміка розвитку інвестиційного клімату за підсумками попереднього кварталу, очікувана динаміка розвитку інвестиційного клімату на найближчі три місяці, ймовірність інвестування в Україну з боку нових учасників, оцінка інвестиційного клімату в конкретній галузі в найближчі три місяці [9, с. 72].

В той же час інвестиційний клімат передбачає сукупність політичних, економічних, законодавчих, регуляторних та ряд інших факторів, визначаючих ступінь ризику капіталовкладень.

Аналіз капітальних інвестицій в Україні за останні роки свідчить про те, що суттєвого приросту їх не відбулося.

Не втішає й структура капітальних інвестицій, яка характеризується пріоритетом в придбанні готових проєктів, а не розробленням власних, що в свою чергу пояснюється слабким науковим потенціалом інноваційних галузей, відсутністю інноваційної інфраструктури та інше. Аналіз даних Державної служби статистики України констатує перевагу власних інвестицій підприємств та організацій (від 60 % до 70 %) [8]. Лише 17,3 % підприємств України впроваджують елементи інновацій (нові види продукції, розвиток ІТ-забезпечення діяльності та технологічні й енергетичні ноу-хау в процесі виробництва). Понад 90 % обсягу капітальних інвестицій направляються в матеріальні активи, що означає незначне фінансування освіти, науково-технічних розробок, програмне забезпечення та інше. Обсяг прямих інвестицій скорочується.

В цілому індекс інвестиційної привабливості (ЄБА) складає менш ніж 3 бали з 5-ти можливих [1, с. 34].

Серед тенденцій, які негативно впливають на розвиток інвестиційної привабливості в Україні за інформацією ЄБА, можна назвати такі: корупція (15 %), недосконале правове середовище (11 %), непрозорість судової системи (5 %), технічні бар'єри в процесі митного оформлення (13 %) та низьку конкурентоспроможність української інноваційної екосистеми, неефективність інститутів розвитку інновацій, низький попит на інтелектуальну власність, неформованість національної інноваційної системи і низький рівень комунікації між суб'єктами інноваційного процесу та інші [2].

Одним з напрямків інноваційно-інвестиційної стратегії України виступає розвиток малого та середнього бізнесу.

Країни Європи вже реалізували стратегії малого та середнього бізнесу в контексті впровадження нових технологій.

У Німеччині проблеми бізнесу в процесі впровадження інновацій займаються окремі держустанови. Так, наприклад, там гарантовано повертають 80 % від суми займу, а кредити під державні гарантії являються довгостроковими – до 15 років [3].

У Франції функціонує єдиний спеціалізований інститут за поручення – компанія гарантій для венчурного інвестування.

У Великобританії існує концепція «нейтрального оподаткування» (спрощення оподаткування та зниження ставки), а малий бізнес одержав пільги на оплату податку на додаткову вартість.

На наш погляд, розгляд Верховною радою законопроекту № 6540 «Про внесення змін в деякі законодавчі акти України з поліпшення інвестиційного клімату в Україні» повинен сприяти інвестиційній привабливості України у світовій економіці та поліпшенню бізнес клімату в країні, тобто законопроект повинен підвищувати позиції України у рейтингу DoingBusiness. За даними експертів, зріст країни на 1 позицію у рейтингу – це підвищення притоку інвестицій в її економіку на 600 млн. У рейтингу DoingBusiness 2018 Україна знаходиться на 76 позиції. За останні два роки вона піднялася на 7 сходинок. За підрахунками експертів, законопроект № 6540 допоможе Україні піднятися у рейтингу на 32 позиції [7].

Прогноз економічного та соціального розвитку України на 2018-2020 роки передбачає активне впровадження економічних і соціальних реформ, визначених у Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду. Згідно йому у 2018 р. зріст ВВП на рівні 3 %, у 2019 р. – на 3,6 %, у 2020 р. – на 4 %. Індекс споживчих цін (до грудня 2017 р.) у 2018 р. прогнозується 107 %, у 2019 р. – 105,9 %, у 2020 р. – 105 %.

Рівень безробіття з методології МОП у 2018 р. прогнозується на рівні 9,1 %, у 2019 р. – 8,9 %, у 2020 р. – 8,5 % [6].

Достатньо вагомим являється також подія 17 січня 2018 р., де Кабміном України була схвалена «Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки». Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман заявив, що наша країна може стати лідером з впровадження інновацій «...Ми маємо непогані сигнали від національної економіки, але зріст у 2-3 % недостатній. Наша задача – 5 % з плюсом і я враховую, що розвиток технологій дозволить нам бути швидкими» [4].

Разом з тим, з'являються деякі сумніви з приводу достатності 50 млн. грн., закладених у Державний бюджет України на розвиток інновацій для досягнення 5 % плюс зросту ВВП. Про яку інноваційну діяльність може йти мова? Адже всьому світу відомо, що головним фінансовим інструментом державної науково-технічної політики являються кошти держбюджету. Їх доля знаходиться на рівні від 20 % до 40 %: у Франції – 40 %, у Німеччині – 35 %, у США – 35 %, у Японії – 20 % [4].

Важливою проблемою залишається також підготовка кваліфікованих спеціалістів та чіткий налагоджений зв'язок між наукою, бізнесом і державою. На наш погляд, для реалізації цих проблем слід активізувати роль держави, завдяки якій наука одержить «нове дихання» у вигляді актуальних, відповідних ринку заказів на наукові роботи, а промисловість зможе впроваджувати вітчизняні технології, а не витрачати ресурси на іноземні, які значно дорожчі.

З іншої сторони, для створення інноваційної моделі розвитку України, необхідно вийти на економіку заповнення, тобто залучити у державу західні технології. Політика економічного заповнення сприятиме високому та сталому економічному росту. Таким чином, державне управління інноваційно-інвестиційної діяльності забезпечить стимулювання ефективного економічного розвитку України.

Література:

1. Білик В. В. Інноваційно-інвестиційний розвиток України / В. В. Білик // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Вип. 6 – 1(06). – С. 34-35.
2. Європейська Бізнес-Асоціація: Індекс інвестиційної привабливості України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/844650-eba-pidnyala-indeks-investitsiyanoi-privablivosti-ukrajini.html>. – Назва з екрана.
3. Инновационно-инвестиционное развитие Украины: что мешает и к чему готовится производителям? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ckp.in.ua/ru/videos/15095>. – Название с экрана.
4. Инновационная экономика в Украине: миссия невыполнима? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://economistua.com/innovatsionnaya-ekonomika-v-ukraine-missiya-nevyopolnima>. – Название с экрана.
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Міністерства економічного

розвитку і торгівлі України від 26.10.2013 р. № 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendaciishodo-rozrahunku-doc168080.html>. – Назва з екрана.

6. Правительство приняло прогноз макроэкономических показателей на 2018-2020 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.infobuh.com.ua/pravytelstvo-prynyalo-prognosz-makroekonomycheskyh-pokazatelej-na-2018-2020-gg>. – Название с экрана.
7. Проект закона об улучшении инвестиционного климата в Украине. Инфографика [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://sensor.net.ua/p462946>. – Название с экрана.
8. State Service of Statistics of Ukraine (2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.
9. Ульяновченко О. В. Інноваційно-інвестиційна діяльність, як основа сталого розвитку економіки держави / О. В. Ульяновченко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». – 2015. – Вип. 2(4). – С. 70-76.